

Posudek diplomové práce Elišky Petrové Využití hlasovacího zařízení ve výuce českého jazyka na 1.stupni ZŠ

Využití informačních a komunikačních technologií ve výuce je jedním z didaktických témat, o němž se v současné době hojně diskutuje v odborné i laické veřejnosti. Jedním z didaktických prostředků, který může výrazně přispět k naplnění didaktické zásady aktivity, je hlasovací zařízení. V jednom okamžiku lze totiž aktivizovat všechny žáky ve třídě. Podmínkou je dostatečné množství osobních hlasovacích staniček. Že Eliška Petrová zvolila toto téma pro svou diplomovou práci, považuji za velmi přínosné. Z diplomové práce je patrné, že při její tvorbě využila své pedagogické zkušenosti z praxe na málotřídní škole. Právě na málotřídní škole je vzhledem k nižšímu počtu žáků dostupnost a funkčnost využití této technologie vyšší než na běžných základních školách.

V teoretické části se diplomantka zaměřuje na vymezení interaktivního vyučování. Cituje tabulku, v níž je porovnán stupeň zapamatování v případě využití pomůcky auditivní, vizuální a audiovizuální, a uvádí, že k nejvyšší míře zapamatování dochází tehdy, je-li spojeno využití audiovizuální pomůcky s aktivitou žáka. Z tohoto hlediska se jeví hlasovací zařízení ve výuce jako velmi funkční pomůcka. Autorka se věnuje velmi podrobně popisu funkcí interaktivní tabule, s kterou bývá hlasovací zařízení propojeno, a softwaru, v němž učitel vytváří výukové materiály. Speciální pozornost je věnována konkrétně interaktivní tabuli SMART Board, softwaru SMART Notebook a hlasovacímu systému SMART Response. Čtenář diplomové práce najde v jedné z kapitol přesný návod, jak postupovat při tvorbě šesti různých otázek pro žáky: dichotomické otázky ano / ne, dichotomické otázky pravda / nepravda, otázky výběrové s jedinou správnou odpovědí, otázky výběrové s více správnými odpověďmi, otázky, na niž se odpovídá číslem a otázky s krátkou tvořenou odpovědí, tedy textem.

Velmi oceňuji, že diplomantka věnuje značnou pozornost především didaktickým aspektům, tedy cílům využití hlasovacího zařízení ve výuce a vyučovacím aktivitám s hlasovacím zařízením, které lze do výuky funkčně zařadit. Nejdůležitější kapitola teoretické části diplomové práce je věnována konkrétním efektivním didaktickým metodám založeným na hlasování žáků. Na jedné z nich, tj. na metodě „učíme se navzájem“ (peer instruction) pak založila svůj výzkum.

Diplomantka nejprve provedla dotazníkové šetření mezi 37 učiteli v Karlovarském kraji. Otázky byly zaměřeny především na užívání metody hlasování ve výuce. Zjištěná fakta autorka velmi pečlivě vyhodnotila, kvantifikovala, uvedla v přehledných grafech a interpretovala.

Cílem experimentu, který se uskutečnil na Základní a mateřské škole Libá, bylo ověřit účinnost metody „učíme se navzájem“. Málotřídní škola je pro tuto metodu velmi vhodným prostředím, protože v jedné ze dvou tříd jsou společně žáci 3., 4. i 5. ročníku, a je tedy předpoklad, že ve smíšených skupinách složených z žáků různých ročníků může dojít k tomu, že starší děti s větší zkušeností s určitým jazykovým jevem mohou tento jev vysvětlit a objasnit žákům mladším s menší zkušeností. Diplomantka vhodně zvolila učivo o slovních družích a sestavila test složených z otázek různého typu. Po prvním, tzv. vstupním hlasování, následovala diskuse mezi žáky ve skupinách. Po druhém hlasování vedli žáci dialog s vyučující, miskoncepty se tak měnily na správné koncepty. Třetí hlasování bylo závěrečné. Diplomantka sledovala posun ve znalostech a dovednostech žáků, ke kterému docházelo mezi jednotlivými hlasováními. Výsledky hlasování žáků jsou opět uvedeny v přehledných grafech a interpretovány. Přínosná je i část práce uvádějící názory žáků na zařazení hlasovacího zařízení do výuky. Autorka vycházela z žakovských písemných reflexí, které uvádí v příloze diplomové práce, z pozorování i z rozhovorů s nimi po skončení výuky.

Jako inspirace může sloužit kapitola Návrh vhodných testových úloh pro práci s hlasovacím zařízením na 1. stupni ZŠ. Diplomantka vytvořila úlohy ke každému z tematických okruhů jazykového vyučování (nauka o významu slov, tvoření a stavba slov, hláskosloví, pravopis, skladba, tvarosloví) pro 3., 4. i 5. ročník ZŠ. Tato část práce pro ni byla nejobtížnější, návrhy úloh konzultovala s vedoucí práce, byla upozorněna na problémy didaktické i odborné.

Diplomovou práci považuji za zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikaci v rozmezí výborně až velmi dobře.

Plzeň 15. 5. 2016

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.,
vedoucí diplomové práce